

Vinova mjeračica – *Peribatodes rhomboidaria* Den et. Schiff.

Автор(и): проф. д.с.н. Ангел Харизанов

Дата: 12.06.2019 Брой: 6/2019

Štetnici vinove loze – kukci koji oštećuju zimske pupove, cvatove i listove vinove loze

Kao štetnika vinove loze, zimsku mjernicu prvi put je u Njemačkoj zabilježio Lustner 1901. godine, a 1939. u Švicarskoj – Faes. Znatno kasnije prijavljena je kao štetnik vinove loze u drugim europskim zemljama. U Bugarskoj je prva šteta uočena 1974. godine u regijama Plovdiv, Stara Zagora, Burgas i Varna, a kasnije i u drugim regijama (Harizanov, 1978). Danas se nalazi u gotovo svim vinorodnim područjima, ali je malo poznata vinogradarima i stručnjacima.

Priroda štete i gospodarski značaj

Glavnu štetu nanose prezimljene larve, koje postaju aktivne već krajem ožujka – početkom travnja. Glodaju pupove na jednogodišnjim izbojcima i na drugom rodnom drvu, konzumirajući cvatove unutar njih. Glodanje počinje sa strane pupa i na taj način oštećuju mirujuće oči. Jedna larva ošteti od nekoliko do 20 pupova, ovisno o sorti i temperaturi zraka u travnju. Oštećeni pupovi obično se ne razvijaju, a loze slabije rastu i manje rode. Nakon razvoja listova i izbojaka, larve ih oštećuju glodanjem rupa u lisnoj plojki, a na mladim izbojcima – ozljedom kore. Vrsta je polifagna i također oštećuje voćne i šumske vrste drveća i korove, odakle se moljci mogu seliti u nasade vinove loze.

Kratke morfološke karakteristike

Moljac ima sivo-smeđa krila s tamnijim poprečnim prugama i mrljama. S raširenim krilima doseže 40-50 mm. Jaje ima fine rebarca, izduženo je ovalno, dugačko 0,7 mm i široko 0,4 mm. Njegova boja varira od svijetlozelene do tamnoružičaste, a prije izlijeganja – sivkaste. Larva je sivo-smeđa do ljubičasto-smeđa. Duž leđa nalazi se uska uzdužna pruga, tamnija na prva 3 i posljednja 3 segmenta. Sa strana, uzdužno duž tijela, nalazi se po jedna tamnija pruga sa svake strane. Prsne noge su 3 para, a trbušne – 2 para. Larva se kreće savijajući tijelo na način sličan mjerenju šakom, odakle potječe naziv obitelji – mjernice. Boja larve je bliska boji jednogodišnjih izbojaka i drugog rodnog drva kod nekih sorti, što otežava njezino uočavanje. Kada se loze protresu, larve padaju na površinu tla. Aktivne su nakon zalaska sunca i tijekom noći, dok danju ostaju na lozama nepomične, s ispruženim tijelom, pričvršćene prsnim i trbušnim nogama za dijelove loze. Potpuno razvijene larve dosežu duljinu od 40-60 mm.

Biologija, ekologija i fenologija

Vrsta razvija jednu potpunu i drugu nepotpunu generaciju godišnje i prezimljava kao larva, duga 10-20 mm, ispod kore loza, na potpornoj konstrukciji, u opalom lišću ili u tlu. Prezimljene larve postaju aktivne krajem ožujka – početkom travnja, migriraju na pupove i oštećuju ih na opisan način. Nakon pucanja pupova i rasta listova i izbojaka, larve ih također oštećuju i razvijaju se do druge polovice svibnja, zatim se spuštaju na svilenoj niti na površinu tla, zakopavaju se na dubinu od 8-10 cm, pripremaju zemljanu komoricu i u njoj se učahure. Let moljaca prve generacije počinje krajem svibnja – početkom lipnja i završava tijekom prve polovice lipnja. Moljci su aktivni noću. Polažu jaja pojedinačno na deblo u pukotinama, rascjepima i drugim zaštićenim mjestima, te na listove, pričvršćujući ih uz žile. Stadij jajeta traje 5-10 dana ovisno o temperaturi i mjestima polaganja jaja. Izlijeganje larvi počinje u drugoj polovici lipnja i početkom srpnja. Larve se hrane listovima i izbojcima, ali šteta nema gospodarskog značaja. Dio larvi druge i treće starosti odlazi ispod stare kore i na druga mjesta, ispredu labavu čahuru, ulaze u dijamauzu i ostaju tamo do sljedećeg proljeća. Drugi dio se potpuno razvije, učahuri i

moljci druge generacije lete tijekom druge polovice kolovoza i prve polovice rujna. Polažu jaja na istim mjestima kao i moljci prve generacije. Larve se hrane do drugog stupnja, a zatim odlaze na mjesta prezimljavanja.

Suzbijanje

Pragovi ekonomske štete isti su kao i za grozdovog moljca. Vrsta se obično javlja u malom broju i specifično suzbijanje nije potrebno. Proizvodi koji se koriste protiv lisnog smotavca i grozdovih moljaca također su toksični za nju.